

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATERICA DISCRIMINĂRII
Autoritate de stat autonomă

Operator de date cu caracter personal nr. 11375

HOTĂRÂREA nr. 250
Din 26.04.2017

Dosar nr: 792/2016

Petiția nr: 7.265/05.12.2016

Petentă: Asociația *Mișcarea Angajament Civic*

Reclamați: Instituția Prefectului județului Covasna,

Obiect: mesaj discriminatoriu la adresa comunității maghiare prin discursul din data de 1 decembrie 2016 cu ocazia sărbătoririi Zilei Naționale a României.

I. Numele, domiciliul și sediul părților

I. 1. Numele și domiciliul petentului

1.1.1. Asociația *Mișcarea Angajament Civic*,

I. 2. Numele și sediul reclamatului:

1.2.1. Prefectura județului Covasna,

1.2.2.

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Petenta reclamă încălcarea dreptului la demnitate a minorității maghiare din România prin discursul rostit de cel de-al doilea reclamat în data de 1 decembrie 2016 cu ocazia sărbătoririi Zilei Naționale a României, în cadrul manifestărilor cultural - științifice și civice organizate de primul reclamat în parteneriat cu Episcopia Ortodoxă.

III. Citarea părților

3.1. În temeiul art. 20, alin. 4 din **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată (în continuare **O.G. nr. 137/2000**), s-a îndeplinit procedura de citare.

3.2. Părțile au fost citate pentru data de 16.01.2017 la sediul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (în continuare C.N.C.D.), petenta prin adresa nr.

7.265/13.12.2016 (fila 22 la dosar), reclamații prin adresa nr. 7.569/19.12.2016 (filele 23 – 24 la dosar).

3.3. Având în vedere solicitarea celui de-al doilea reclamat, s-a realizat recitarea părților în cauză prin adresele nr. 507/13.10.2016 pentru data de 13.02.2017 (filele 33 – 35 la dosar), ocazie cu care asociației petente i-au fost comunicate și punctele de vedere depuse deja pentru primul termen.

3.4. La audierea din data de 16.01.2017 părțile nu s-au prezentat, iar pentru termenul din 13.02.2017 a fost prezent cel de-al doilea reclamat.

3.5. Prin adresa nr. 958/17.02.2017 au fost comunicat petentei punctul de vedere formulat al celui de-al doilea reclamat, fiind solicitate concluzii scrise (fila 40 la dosar).

IV. Susținerile părților

4.1. Susținerile petentei

4.1.1. Prin memoriul înregistrat la C.N.C.D. cu nr. **7.265/05.12.2016** (filele 1 – 6 din dosar), asociația petentă reclamă încălcarea dreptului la demnitate personală a minorității naționale maghiare din România prin discursul rostit de cel de-al doilea reclamat în data de 1 decembrie 2016 cu ocazia sărbătoririi Zilei Naționale a României, în cadrul manifestărilor cultural - științifice și civice organizate de primul reclamat în parteneriat cu Episcopia Ortodoxă.

4.1.2. Petenta redă discursul considerat discriminatoriu:

"... Pentru frații noștri care sunt acum după perdele, în case, și s-ar putea să scrâșnească din dinți. Vin cu un mesaj de înfrățire și nu spun vorbe în vânt. Frații noștri care vă credeți secui și maghiari în majoritatea voastră. Eu vă rog să vă uitați în oglindă, uitați-vă unii la alții și vedeți. Aveți fețe gălbejite, ochii oblici și părul negru și lins? Atunci sunteți mongoli și urmașii ai mongolilor. Dar uitați-vă bine că semănați foarte bine cu noi. Când vă uitați în oglindă și vedeți că nu sunteți cu am spus cu vedea fețe gălbejite ochii oblici și părul negru și lins. Cine a mai pomenit mongol cu ochi albaștri și părul blond? Treziți-vă și fiți mândri că sunteți urmașii, aveți aceeași strămoși ca și noi.

Aveți strămoși poporul cel mai viteaz, mai drept și religios din antichitate. N-o spunem noi, au spus-o istoricii antici. Spuneți că aveți drepturi pe acest pământ: sigur, aveți aceleași drepturi ca și noi pentru că avem aceiași strămoși, nu pentru că sunteți maghiari sau secui. Repet. Aveți drepturi asupra acestui pământ dar ca și noi, pentru că avem aceeași strămoși. Este un mesaj de înfrățire și ar trebui să vedem că suntem frați și avem același viitor."

4.1.3. Răspunderea organizării evenimentului stă și în sarcina primului reclamat în opinia petentei, în temeiul Legii nr. 136/2014, art. 1 alin. 2, întrucât instituția are în responsabilitate desfășurarea manifestațiilor într-un climat pașnic și prietenos, în cadrul cărora să se transmită mesaje pozitive către toți cetățenii țării, iar raportat la evenimentul în discuție, instituția nu a luat poziție față de cuvintele rostite de cel de-al doilea reclamat și nu s-a delimitat prin nicio modalitate de acel discurs.

4.1.4. Astfel, petenta consideră că prin cuvintele de la începutul discursului, „Pentru frații noștri care sunt acum după perdele, în case, și s-ar putea să scrâșnească din dinți.... ” cel de-al doilea reclamat induce ideea că toți maghiarii ar fi înverșunați în legătură cu

semnificația Zilei Naționale a României, ca și cum toată populația maghiară ar fi cuprinsă de sentimente de ură și invidie cu ocazia acestor manifestări, ceea ce este o presupunere jignitoare la adresa comunității.

4.1.5. În mod similar, petenta apreciază că afirmațiile „...fețe gălbejite, ochii oblici și părul negru și lins...” sunt făcute într-un mod ironic, de natură a insufla sentimente de inferioritate în rândul maghiarilor cu trimitere la aspectul mongolilor (“... Când vă uitați în oglindă și vedeți că nu sunteți cum am spus cu vedea fețe gălbejite ochii oblici și părul, negru și lins. Cine a mai pomenit mongol cu ochi albaștri și părul blond?”). Petenta argumentează că acest mesaj trebuie analizat în contextul sociocultural al României contemporane, în care termenul „mongol” este folosit de către grupuri extremiste pentru ofensarea și denigrarea comunității maghiare, în acest sens, legarea originii națiunii maghiare cu cea a mongolilor căpătând un caracter de degradare, umilire și instigă la ură.

4.1.6. De asemenea, afirmațiile “Treceți-vă și fiți mândri că sunteți urmașii, aveți aceeași strămoși ca și noi. Aveți strămoși poporul cel mai viteaz, mai drept și religios din antichitate. N-o spunem noi, au spus-o istoricii antici. Spuneți că aveți drepturi pe acest pământ: sigur, aveți aceleași drepturi ca și noi pentru că avem aceiași strămoși, nu pentru că sunteți maghiari sau secui.” au fost rostite cu un aer de superioritate, insinuând că maghiarii ar fi o națiune atât de ne semnificativă care ar trebui să fie bucuroasă că i se atribuie un urmaș comun cu națiunea majoritară din România, în contextul în care se consideră că poporul român este viteaz, drept și religios, fără a se spune același lucru și despre poporul maghiar.

4.1.7. Sub aparența unui mesaj de înfrățire și de viitor comun al celor două popoare, mesajul transmis este condiționat de faptul că cele două popoare ar avea strămoși comuni, ceea ce conduce, în opinia petentei, la negarea dreptului la identitate a minorității maghiare, și o manifestare a unei intenții de asimilare, ceea ce reprezintă discriminare în sensul prevăzut de art. 2 alin. (1) raportat la alin. (2), precum și la prevederile art. 15 din O.G. nr. 137/2000.

4.1.8. Aspectul agravant al faptei reclamate este reprezentat, în opinia petentei, de faptul că expresiile jignitoare au fost adresate în public, publicitatea faptei fiind atestată și prin faptul că discursul a fost publicat pe pagina de facebook al Mesagerului de Covasna (https://w\\rvv.facebook.com/Mesageail-de-Covasna-174679105924648/?hc_ref=NEWSFEED.)

4.1.9. Petenta consideră că prin discursul reclamat, a fost încălcat dreptul la demnitate și libera dezvoltare a personalității umane, ca aparținând unei etnii, dreptul la identitate al persoanelor aparținând minorităților naționale care este un drept constituțional reglementat și de art. 6 din Constituție, care include dreptul la păstrarea, la dezvoltarea și la exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase, drept recunoscut și garantat de Statul Român.

4.1.10. Petenta arată că prin discursul său, preotul s-a exprimat în sensul înlăturării recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor populației maghiare, despre care a afirmat că ar putea beneficia de drepturi ca și românii numai pentru că ar avea aceiași strămoși, nu și pentru că ar fi maghiari sau secui, respectiv prin apartenență la o etnie, motiv pentru care acțiunea reclamatului constituie hărțuire în conformitate cu prevederile art. 2 alin. (5) din O.G. nr. 137/2000.

4.1.11. Raportat la libertatea de exprimare, petenta precizează că discursul în cauză nu poate fi considerat ca o manifestare a libertății de exprimare, întrucât în conformitate cu

art. 30 alin. (6) din Constituție, libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine, drepturi lezate în prezenta cauză.

4.1.12. Petenta se raportează în argumentare și la jurisprudența C.N.C.D., respectiv hotărârea Colegiului director nr. 366/24.11.2010, unde a fost analizată încălcarea dreptului la demnitate pentru populația romă.

4.1.13. În ceea ce privește calitatea procesuală activă, petenta arată că este o organizație neguvernamentală înregistrată în Registrul persoanelor juridice sub nr. 3/2007 care își propune, printre altele, promovarea drepturilor omului, a drepturilor tuturor cetățenilor din România, a drepturilor minorităților naționale, precum și promovarea multiculturalității și multilingvismului, îndeplinind condițiile pentru a formula plângere în sensul art. 19 alin. (2) și art. 20 din O.G. nr. 137/2000.

4.1.14. Pentru probarea celor relatate în cuprinsul sesizării, Asociația petentă atașează la petiție actele de înregistrare a Asociației: statutul, actul de constituire, hotărârea de înregistrare în Registrul persoanelor juridice și print-screen cu pagina de facebook a *Mesagerului de Covasna* (filele 7 – 21 la dosar).

4.1.15. Prin adresa nr. 1.600/20.03.2017 (filele 42 – 44 la dosar), petenta formulează concluzii scrise raportat la punctele de vedere exprimate de reclamați, reiterând cele semnalate deja prin memoriul inițial, solicitându-se sancționarea reclamațiilor întrucât s-a cauzat un prejudiciu moral, grav și cert comunității maghiare.

4.1.16. În opinia petentei, un discurs care conține afirmații precum maghiarii „s-ar putea să scrâșnească din dinți” cu ocazia sărbătorilor de Ziua Națională a României, nu poate fi interpretat ca o „chemare la înfrățire și pace obștească”, ci dimpotrivă, este o presupunere de rea-credință, care servește la dezbinare și lezează armonia și buna conviețuire dintre comunitatea română și cea maghiară.

4.1.17. Astfel, petenta arată că discursul conține afirmații nefondate și pseudo-științifice cu privire la originea națiunii maghiare („Aveți strămoși poporul cel mai viteaz, mai drept și religios din antichitate”), în timp ce afirmația „Frații noștri care vă credeți secui și maghiari în majoritatea voastră” sugerează că secuii și maghiarii nu sunt de fapt secui și maghiari, ci numai se cred ca atare, cuvântul „a crede” având și semnificația de „a considera pe cineva altfel decât este în realitate.”

4.1.18. Petenta apreciază gravitatea discursului celui de-al doilea reclamat inclusiv prin faptul că acesta invocă un argument susținut și de unii politicieni de extrema dreaptă că secuii ar fi, de fapt, români maghiarizați, implicit negând dreptul la exprimarea identității etnice al acestei comunități.

4.1.19. Argumentarea celui de-al doilea reclamat în sensul în care s-a adresat doar celor „din blocurile vecine pieții unde aveau loc evenimentele” și nicidecum întregii maghiarimii nu poate fi primită, în opinia petentei, întrucât un discurs rostit în public nu poate fi izolat, ci trebuie interpretat și analizat în contextul socio-cultural de care aparține.

4.1.20. Asociația petentă reiterează calitatea procesuală pasivă a instituției primului reclamat întrucât a avut calitatea de organizator a manifestărilor culturale - științifice și civice din data de 1 Decembrie 2016 organizate cu ocazia sărbătoririi Zilei Naționale a României, în parteneriat cu Episcopia Ortodoxă, în temeiul Legii nr. 136/2014. În conformitate cu prevederile Legii nr. 340/2004, instituția este reprezentantul Guvernului pe plan local, fiind

garantul respectării legii și ordinii publice pe plan local, în speță având responsabilitate în ceea ce privește desfășurarea manifestațiilor într-un climat pașnic și prietenos, în cadrul cărora să se transmită mesaje pozitive către toți cetățenii țării în intenția de a-i apropia pe toți locuitorii țării.

4.1.21. Cu toate acestea, petenta apreciază că prin faptul că a permis intervenția celui de-al doilea reclamat, fără a figura printre vorbitori după cum rezultă din apărarea primului reclamat, de asemenea prin faptul că nu a luat nicio poziție față de cuvintele rostite de acesta și nu s-a delimitat prin nicio modalitate / măsură de conținutul ofensator al mesajului rostit la adresa comunității maghiare, fără a lua vreo atitudine ulterioară, toate acestea conduc la că este răspunzătoare de situația creată.

4.1.22. Atitudinea de acceptare a instituției primului reclamat rezultă, în opinia petentei, chiar din publicarea discursului pe pagina de facebook al *Mesagerului de Covasna*, mediatizarea mesajului neputând fi făcută fără aprobarea instituției.

4.2. Susținerile reclamatului

4.2.1. Susținerile primului reclamat

4.2.1.1. Primul reclamat formulează punct de vedere prin adresa nr. 18026/2016 din 12.01.2017 înregistrată la C.N.C.D. cu nr. 172/12.01.2017 (filele 25 – 27 la dosar) transmisă prin fax, respectiv 282/17.01.2017 (filele 29 – 32 la dosar) transmisă prin poștă, invocând excepția lipsei calității procesuale pasive a Instituției, întrucât faptele reclamate în petiție îl vizează pe cel de-al doilea reclamat.

4.2.1.2. Astfel, evenimentul a fost organizat (alături de Consiliul local Sfântu Gheorghe și Consiliul Județean Covasna, precum și alte organizații non-guvernamentale) în baza Ordinului nr. 266/14.10.2016, cel de-al doilea reclamat nefiind invitat la ceremonie, iar discursul acestuia nu a fost nici programat nici aprobat de Instituție.

4.2.1.3. Reclamatul precizează în acest sens că, inclusiv în cazul în care ar fi vorba de un vorbitor sau participant la anumite manifestări care are acordul organizatorilor de a lua cuvântul, responsabilitatea cu privire la afirmațiile proprii le aparține acestora, fără a putea fi imputate organizatorilor.

4.2.1.4. În opinia reclamatului, fapta imputată instituției fără a fi delimitată de discursul celui de-al doilea reclamat, nu poate fi considerată o faptă de discriminare (discriminare prin prezumare), întrucât nu se poate prezuma că instituția își însușește discursul preotului, în condițiile în care nu există nicio obligație legală ca instituția să se raporteze prin delimitare sau asumare față de discursurile publice ale persoanelor fizice.

4.2.1.5. De asemenea, raportat la postarea discursului pe pagina de facebook a publicației Mesagerul de Covasna, primul reclamat apreciază că acest fapt nu responsabilizează în niciun fel instituția, prin prisma libertății presei, drept fundamental stipulat de art. 30 din Constituție și art. 10 din Convenția Europeană asupra Drepturilor Omului.

4.2.2. Susținerile celui de-al doilea reclamat

4.2.2.1. Prin adresa nr. 233/16.01.2017 (fila 28 la dosar), cel de-al doilea reclamat solicită acordarea unui nou termen de audiere în cauză, fiind în imposibilitatea exercitării dreptului la apărare pentru primul termen pentru care a fost citat la sediul C.N.C.D.

4.2.2.2. Reclamatul formulează punct de vedere în concret prin adresa nr. 811/13.02.2017 (filele 36 – 39 la dosar), făcând precizarea că discursul său a fost în calitate sa de preot ortodox, în cadrul manifestărilor aniversare zilei de 1 Decembrie 2016 organizate de către instituția primului reclamat, în parteneriat cu Episcopia Ortodoxă, în spiritul dispozițiilor art. 1 alin. (2) din Legea nr. 136/2014 care prevede că *"Ziua Națională a României va fi marcată de autoritățile publice centrale și locale și de celelalte instituții ale statului prin organizarea unor programe culturale – educative cu caracter evocator și științific consacrate istoriei patriei, precum și ceremonii militare specifice organizate de instituții din sistemul de apărare, ordine publică și siguranță națională"*.

4.2.2.3. În aprecierea reclamatului, cuvântul luat a fost un cuvânt duhovnicesc, de pace obștească și nu de "diferențiere" întrucât cuvântul "înfrățire" nu înseamnă "discriminare" cum în mod greșit a afirmat petenta, ci unitate. Însăși sărbătorirea zilei de 1 Decembrie 2016, înseamnă sărbătorirea unității naționale a tuturor românilor, iar maghiarii din România sunt și ei cetățeni români. Prin urmare, reclamatul precizează că mesajul cuvântului său a fost acela de chemare la înfrățire, la bucurie obștească, așa cum rezultă din chiar finalul discursului: *"este un mesaj de înfrățire și ar trebui să vedem că suntem frați și avem același viitor"*.

4.2.2.4. Cel de-al doilea reclamat mai precizează că înfrățirea și solidaritatea cetățenilor români sunt valori statuate și constituțional prin art. 4 alin. (1) care prevede: *"Statul are ca fundament unitatea poporului roman și solidaritatea cetățenilor săi"*, fundament pe care chiar asociația petentă trebuie să-l respecte.

4.2.2.5. Reclamatul consideră că asociația petentă dă dovadă de rea – credință prin transformarea negației folosită în discurs într-o afirmație jignitoare respectiv că prin această negație, ar fi insinuat că *"populația maghiară ar fi urmașa mongolilor și care este de natură a insufla sentimente de inferioritate, în rândul maghiarilor"* sau prin citarea doar a unei părți din propoziția *"Pentru frații noștri care sunt acum după perdele în case și s-ar putea să scrâșnească din dinți"*, eludând în mod deliberat cuvintele care urmau după virgulă, respectiv: *"vin cu un mesaj de înfrățire și nu spun cuvinte în vânt."*

4.2.2.6. Reclamatul reiterează că intenția asociației petente de a induce ideea că mesajul transmis prin discurs ar fi fost adresat întregii comunități este în continuare rea-voință, din moment ce manifestările festive zilei Naționale de 1 Decembrie se desfășurau în piața centrală a orașului Sfântu Gheorghe, deci doar cei din blocurile vecine pieții unde aveau loc evenimentele *"puteau să stea în spatele perdelelor"* și nicidecum întreaga maghiarime, cum în mod eronat și nedrept a afirmat petenta.

4.2.2.7. Reclamatul dorește să detalieze sensul afirmațiilor prin care a chemat la înfrățire, *"pentru frații noștri care sunt acum după perdele în case ..."* spunând că se referea la faptul că *"poate (nu cu certitudine) din diverse motive, supărați (scrâșnind din dinți) sau nu, ori ținuiți de alte sarcini sau griji, să nu poată să participe efectiv la manifestările prejuite de sărbătorirea Zilei Naționale a României"*. Prin urmare, reclamatul precizează că a fost o invitație la înfrățire, în contextul manifestărilor culturale – educative, care s-au desfășurat, într-un climat profund pașnic și prietenos în cadrul cărora s-au transmis mesaje pozitive, către toți cetățenii romani cu intenția sincera de a-l apropia pe locuitorii săi.

4.2.2.8. În opinia reclamatului, asociația petentă ia rolul unei instanțe și apreciază, cu vădită rea credință și de maximă generalitate, iar pe lângă prevederile art. 1 alin. (3) și art. 4 alin. (1) din Constituție citate de aceasta (potrivit cărora "*România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbaj, religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială*", sunt incidente și prevederile art. 4 alin. (2) din Constituție în litera cărora se încadrează și mesajul din discurs și care prevăd că "*Statul are ca fundament unitatea poporului roman și solidaritatea cetățenilor săi*", deci și a cetățenilor români ai comunității maghiare.

4.2.2.9. Reclamatul apreciază că are dreptul la liberă exprimare, iar asociația petentă îl defăimează întrucât vede în cuvântul său ironie acolo unde este respect, discriminare acolo unde este chemare la solidaritate, la unitate și împăcare, ură unde este dragoste frățească, și face afirmații cu adevărat grave jignitoare și defăimătoare la adresa României, prejudiciind demnitatea, onoarea și dreptul la propria imagine a sa.

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. În fapt, Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra limitei libertății de exprimare și încălcarea dreptului la demnitate umană a membrilor comunității maghiare, urmând a analiza declarațiile făcute și exprimarea utilizată de către cel de-al doilea reclamat. Declarațiile supuse analizei au fost făcute în data de 1 decembrie 2016 cu ocazia sărbătoririi Zilei Naționale a României, când Instituția Prefectului Covasna, în parteneriat cu Episcopia Ortodoxă a organizat o serie de manifestări cultural - științifice și civice, în cadrul cărora a luat cuvântul cel de-al doilea reclamat, având următorul discurs:

"... Pentru frații noștri care sunt acum după perdele, în case, și s-ar putea să scrâșnească din dinți. Vin cu un mesaj de înfrățire și nu spun vorbe în vânt. Frații noștri care vă credeți secuți și maghiari în majoritatea voastră. Eu vă rog să vă uitați în oglindă, uitați-vă unii la alții și vedeți. Aveți fețe gălbejite, ochii oblici și părul negru și lins? Atunci sunteți mongoli și urmașii ai mongolilor. Dar uitați-vă bine că semănați foarte bine cu noi. Când vă uitați în oglindă și vedeți că nu sunteți cu am spus cu vedea fețe gălbejite ochii oblici și părul negru și lins. Cine a mai pomenit mongol cu ochi albaștri și părul blond? Treziți-vă și fiți mândri că sunteți urmașii, aveți aceeași strămoși ca și noi.

Aveți strămoși poporul cel mai viteaz, mai drept și religios din antichitate. N-o spunem noi, au spus-o istoricii antici. Spuneți că aveți drepturi pe acest pământ: sigur, aveți aceleași drepturi ca și noi pentru că avem aceiași strămoși, nu pentru că sunteți maghiari sau secuți. Repet. Aveți drepturi asupra acestui pământ dar ca și noi, pentru că avem aceeași strămoși. Este un mesaj de înfrățire și ar trebui să vedem că suntem frați și avem același viitor."

5.1.1. Primul reclamat a invocat excepția lipsei calității procesuale pasive a Instituției, întrucât faptele reclamate în petiție îl vizează pe cel de-al doilea reclamat.

5.2. În drept, coroborat actului normativ care reglementează prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare precum și atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (C.N.C.D.), Colegiul director trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G. nr. 137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

5.2.1. Luând act de plângere, astfel cum este formulată, Colegiul analizează excepția lipsei calității procesuale pasive a Instituției Prefectului, primul reclamat în cauză, iar potrivit dispozițiilor **art. 63 din Procedura Internă de Soluționare a Petițiilor și Sesizărilor**, care prevăd „(1) Colegiul director se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care nu mai necesită, în tot sau în parte, analizarea în fond a petiției”, Colegiul urmează a se pronunța cu prioritate asupra excepției invocate.

5.2.2. Prin înscrisurile prezentate și susținerile părților, a fost evidențiat atât contextul în care s-au desfășurat evenimentele pe parcursul cărora au fost făcute declarațiile supuse analizei, precum și aspectele ce țin de organizare a evenimentelor, fapt pentru care, prin prisma responsabilității ce incumbă în speța de față, Colegiul director urmează a admite excepția lipsei calității procesuale pasive a Instituției Prefectului, primul reclamat în cauză, invocată de acesta întrucât, din cele consemnate la dosar reiese faptul că, printre activitățile planificate și aprobate pentru data de 01.12.2016 nu se regăsește și intervenția celui de-al doilea reclamat.

5.2.3. Prin urmare, având în vedere faptul că obiectul spus analizei în prezenta cauză îl reprezintă chiar declarațiile celui de-al doilea reclamat, faptele de discriminare imputate vor fi analizate din perspectiva acestuia.

5.2.4. În considerarea incidenței obiectului petiției la câmpul de aplicare al O.G. nr. 137/2000 republicată, trebuie precizat că jurisdicția exercitată de C.N.C.D. este administrativ – jurisdicțională ce presupune o procedură specială, care se bazează pe principiul independenței organului care emite actul față de părțile de litigiu, cu asigurarea principiului contradictorialității și al dreptului la apărare.

5.2.5. Reținând în coroborare cu speța dedusă spre soluționare definiția discriminării, astfel cum este reglementată de articolul 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000, Colegiul director se raportează, în ceea ce privește analiza unui act / a unei fapte care încalcă dreptul la un tramant egal, la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale art. 2 din O.G. nr. 137/2000. Astfel, pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2, alin. 1 *deosebirea, excluderea, restricția sau preferința* trebuie să aibă la bază unul dintre *criteriile* prevăzute de către art. 2, alin. 1 și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile*, dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior.

5.2.6. Examinând conținutul petiției și legislația în vigoare, Colegiul director urmează a analiza modul în care declarațiile reclamatului ar fi putut aduce atingere drepturilor comunității maghiare prin lezarea demnității, astfel cum prevede art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată.

5.2.7. Astfel, în soluționarea prezentei sesizări, Colegiul apreciază că sunt incidente următoarele texte de lege:

- art. 10 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale;
- art. 1 alin. (3), art. 16, art. 29 și art. 30 din Constituția României, revizuită în 2003;
- art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (în continuare O.G. 137/2000).

5.2.8. Pe fond, Colegiul este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea persoanei, interzicerea discriminării raportată la aprecierile reclamatului, obiect al prezentei sesizări. Analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și, în consecință, s-ar impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

5.2.9. Având în vedere necesitatea analizei limitei dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitate, Colegiul director s-a raportat la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare C.E.D.O.).

5.2.10. **Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale** (cunoscut în general sub denumirea de **Convenția europeană a drepturilor omului**, în continuare **Convenția**) prevede, la art. 10 alin. 2, limitarea libertății de exprimare: *„Exercitarea acestor libertăți, ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau unor sancțiuni prevăzute de lege care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.”*

5.2.11. Prin urmare, în conformitate cu acest tratat internațional, în Europa, libertatea de exprimare nu este un drept absolut. Nu este lipsit de relevanță nici faptul că libertatea de exprimare este singurul drept cu privire la care **Convenția** subliniază: *„comportă îndatoriri și responsabilități”*. Totodată art. 17 al **Convenției** interzice abuzul de drept: *„Nici o dispoziție din prezenta convenție nu poate fi interpretată ca implicând, pentru un stat, un grup, sau un individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau a libertăților recunoscute de prezenta convenție sau de a aduce limitări mai ample acestor drepturi și libertăți decât acelea prevăzute de aceasta convenție.”*

5.2.12. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie să îndeplinească următoarele condiții, elemente care sunt analizate în ordinea care urmează:

- existența unei limitări a libertății de exprimare;
- legalitatea restrângerii libertății de exprimare prin:
 - existența unei norme juridice care prevede restrângerea;
 - calitatea normei juridice, și anume
 - accesibilitatea;
 - precizitatea;
 - previzibilitatea normei;
- legitimitatea restrângerii, ceea ce trebuie să fie prevăzută de **Convenție** (pentru securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea ordinii, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei, reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale, pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești);
- necesitatea restrângerii într-o societate democratică.

Prin urmare, eventuala limitare a dreptului la exprimare trebuie să fie expres prevăzută de lege (prevedere legală care, la rândul ei, trebuie să fie previzibilă și accesibilă), să urmărească un scop legitim, să fie necesară într-o societate democratică și proporțională cu scopul urmărit¹.

5.2.13. Pentru o analiză completă, urmează a fi analizate punctual cerințele impuse de C.E.D.O., după cum urmează.

5.2.13.1. **Prima cerință**, cea a **existenței unei prevederi legale**, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată.

5.2.13.2. Cu toate acestea, Colegiul apreciază că aceste texte de lege trebuie coroborate cu art. 2. alin. (8) din O.G. nr. 137/2000 potrivit căruia „prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”. Apreciem că **ambele texte normative sunt previzibile și accesibile**, deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

5.2.13.3. Raportat la **scopul legitim urmărit** prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare se urmărește protejarea demnității umane a tuturor cetățenilor din România, indiferent de etnia acestora.

5.2.13.4. Protecția demnității unei persoane aparținând unei minorități sau chiar a unei comunități, constituie un scop legitim într-o societate democratică. Pentru a se produce o atingere, încălcarea a demnității umane, ca drept constituțional protejat, declarațiile, obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească elementele prevăzute de art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată:

- ✓ un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură pe criteriul etnic și religios;
- ✓ ori un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de etnia sa.

5.2.13.5. În cazul de față, Colegiul director apreciază că prin mesajul transmis, discursul reclamatului nu a avut un caracter de instigare la ură.

5.2.13.6. Colegiul director constată că primele două condiții (să existe o prevedere legală și să se urmărească un scop legitim) pentru a fi acceptată o ingerință a statului sunt îndeplinite.

5.2.13.7. Rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă interferența în libertatea de exprimare **este necesară într-o societate democratică**.

5.2.13.8. În acest demers, Colegiul director analizează dacă există motive „relevante și suficiente” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „nevoi imperioase” („pressing social need”).

¹ Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801

5.2.13.9. Identificarea unei „nevoi imperioase”, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, iar **autoritățile naționale îi revine atributul evaluării existenței unei „nevoi imperioase” susceptibile de o anumită marjă de apreciere.**²

5.2.13.10. În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre dispun de o „margine de apreciere” în stabilirea limitării libertății de exprimare. Autoritățile statelor membre au un contact direct și permanent cu realitățile sociale și sunt primele care se pronunță asupra existenței unei „nevoi sociale presante”. Marja de apreciere se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO. (vezi *Handyside v. United Kingdom* par. 48 și par. 49).

Elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare:

5.2.13.11. Necesitatea restrângerii într-o societate democratică este elementul cel mai subiectiv din analiza CEDO. Având în vedere acest fapt, C.E.D.O. a elaborat un set de principii aplicabile în domeniu, pe care le redăm în cele ce urmează:

- a) libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esențiale ale societății democratice, și una dintre condițiile de bază ale progresului societății și ale autorealizării individuale;
- b) libertatea de exprimare nu vizează doar informațiile sau ideile primite favorabil sau considerate a fi inofensive sau indiferente, ci și cele care offensează, șochează sau incomodează statul sau orice parte a populației; acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și înțelegerii, fără de care nu poate exista o societate democratică; libertatea de exprimare are și excepții, dar care trebuie interpretate în mod strict, iar necesitatea oricărei restrângeri trebuie stabilite în mod convingător;
- c) exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități;
- d) în cazul moralității nu este posibil să se ajungă la un concept uniform european privind semnificația religiei în societate; chiar și în interiorul unui stat pot exista variații ale conceptului; prin urmare nu este posibil să se ajungă la o definiție comprehensivă privind ce reprezintă o limitare permisibilă a libertății de exprimare dacă exprimarea se îndreaptă împotriva sentimentului religios al altora; o marjă de apreciere trebuie lăsat prin urmare autorităților naționale în a stabili necesitatea unei astfel de limitări; această situație însă nu exclude o supervizare din partea CEDO;
- e) îndatoririle și responsabilitățile legate de exercitarea libertății de exprimare au o semnificație specială în situații de conflict sau de tensiuni, o grijă particulară trebuie manifestată față de vehicularea prin presă a limbajului urii sau a promovării violenței;
- f) toleranța și respectarea demnității umane constituie fundamentul democrației și societății pluraliste, prin urmare este necesar ca în societățile democratice să se sancționeze sau chiar să se prevină orice formă de expresii care diseminează, incită, promovează sau justifică ura bazată pe intoleranță, cu condiția ca orice formalitate, condiție, restricție sau amendă impusă să fie proporțională cu legitimitatea invocată;

² Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.

- g) art. 17 al **Convenției** previne ca grupurile totalitare sau persoanele care incită la ură rasială să exploateze în propriul interes principiile enunțate, întrucât scopul acestor grupări este de a distruge drepturile și libertățile; această prevedere se referă și la activitățile politice;
- h) abuzul cu libertatea de exprimare nu este combatibil cu democrația și drepturile omului, încalcă drepturile altora;
- i) anumite expresii concrete reprezintă un limbaj al urii, care pot insulta indivizi sau grupuri de persoane, iar aceste expresii nu se bucură de protecția articolului 10 al **Convenției**;
- j) atacurile vehemente împotriva grupurilor religioase sau etnice sunt incompatibile cu valorile proclamate și garantate de Convenție, și anume toleranța, pacea socială și nediscriminarea;
- k) se poate invoca necesitatea restrângerii libertății de exprimare în situația în care există o nevoie publică urgentă; statele au o anumită marjă de apreciere privind existența nevoii, dar această apreciere se completează cu supervizarea europeană atât a legislației cât și a modului de aplicare al legislației de instanțele independente; CEDO este împuternicit să ofere interpretarea în ce măsură restricția sau sancționarea este reconciliabilă cu libertatea de exprimare;
- l) în exercitarea supervizării, CEDO analizează atât conținutul cât și contextul afirmațiilor în cauză; restrângerea trebuie să fie proporțională cu legitimitatea restrângerii, autoritățile trebuie să justifice relevanța și suficiența lor;
- m) **Convenția** nu lasă prea mult spațiu restricțiilor în domeniul discursurilor politice sau discursurilor care ating interesul general; permisivitatea privind criticile față de guvern trebuie să fie mai pronunțată decât privind cetățeni privați, chiar și politicieni; într-un sistem democratic acțiunile guvernului trebuie urmărite îndeaproape nu doar de către autoritățile legislative și judiciare, dar și de opinia publică; poziția dominantă ce ocupă guvernul îi recomandă să nu utilizeze sancțiunile penale, întrucât are alte posibilități de a răspunde la atacuri și critici injuste; autorităților competente ale statului rămân suficiente posibilități de a adopta, în calitatea lor de garanți ai ordinii publice, măsuri de sancționare adecvate fără ca acestea să devină excesive; totuși în situația în care afirmațiile incită la violență împotriva unor persoane sau oficiali ori împotriva unui segment al societății, autoritățile statului se bucură de o apreciere mai largă când examinează necesitatea restrângerii libertății de exprimare;
- n) libertatea de exprimare are o importanță specială pentru politicieni sau persoanele alese ca reprezentanții unui electorat, care trebuie să-și atragă atenția asupra preocupării lor; limitarea libertății de exprimare pentru un politician aflat în opoziție sau pentru un parlamentar solicită un examen mai temeinic din partea CEDO;
- o) fără dubii, libertatea discursului politic nu este absolut prin natura sa, statele pot introduce restricții și sancțiuni, CEDO având rolul final de a analiza compatibilitatea acestor măsuri cu libertatea de exprimare;
- p) presa joacă un rol esențial într-o societate democratică; deși nu trebuie să treacă de anumite limite, cum ar fi privind securitatea națională, integritatea teritorială, amenințarea cu violență, prevenirea dezordinii și criminalității, respectarea reputației și drepturilor altora, necesitatea de a preveni transmiterea unor informații

- confidențiale, are sarcina de a oferi — într-o manieră conformă cu obligațiile și responsabilitățile sale — informații și idei de interes public, în particular în chestiuni politice, inclusiv cele care divid societatea dar și cele care prezintă justiția; libertatea presei reprezintă unul din cele mai bune posibilități de a crea o opinie privind ideile și atitudinile liderilor politici; libertatea jurnalistică acoperă posibila recurgere la un grad de exagerare, chiar și provocare;
- q) presa nu are doar dreptul, ci și obligația de a prezenta informații de interes public conform dreptului publicului de a primi aceste informații;
 - r) nu se protejează doar informația în sine, dar și forma prin care se aduce la cunoștința opiniei publice;
 - s) stabilirea pedepselor este în principiu de competența instanțelor naționale, CEDO consideră totuși că aplicarea pedepsei închisorii pentru o infracțiune în domeniul presei nu este compatibilă cu libertatea de exprimare a jurnaliștilor, decât în circumstanțe excepționale, mai ales atunci când au fost grav afectate alte drepturi fundamentale, ca de exemplu în cazul utilizării limbajului urii sau incitării la violență;
 - t) principiile privind libertatea de exprimare vizează și funcționarii publici, deși este legitimat ca statul să impună față de ei obligația discreției, ținând cont de statutul lor special.

5.2.13.12. În scopul de a determina dacă declarațiile, obiect al prezentei sesizări, constituie un discurs de ură, Colegiul va examina: **obiectul urmărit de reclamat, contextul în care a avut loc, conținutul discursului, modul de adresare, rolul în societate al persoanei, autor al afirmațiilor.**

1. Obiectivul urmărit de reclamat

5.2.13.13. Obiectivul urmărit de reclamat este important: a dorit acesta să disemineze opinii la adresa comunității maghiare ori a urmărit doar transmiterea unui mesaj cu conotația evenimentului care a găzduit manifestarea. În acest punct, Colegiul director nu analizează intenția de a discrimina a reclamatului, acest aspect nu are relevanță în stabilirea unei fapte de discriminare.

5.2.13.14. Colegiul apreciază, prin luarea în considerare a întregului discurs, că, în speță, declarațiile părții reclamate au avut rolul de a transmite un mesaj, un îndemn la solidaritate adresat tuturor cetățenilor, în cadrul manifestărilor aniversare zilei Naționale de 1 Decembrie 2016 din piața centrală a orașului Sfântu Gheorghe.

2. Contextul în care au fost făcute afirmațiile

5.2.13.15. În ceea ce privește contextul în care au fost făcute declarațiile, Colegiul director apreciază că mesajul transmis a avut conotațiile date de evenimentul / momentul în care s-au desfășurat manifestările culturale – educative, manifestări prilejuite de Ziua Națională a României serbată pe data de 1 Decembrie.

5.2.13.16. Colegiul urmează a analiza dacă declarațiile făcute de cel de-al doilea reclamat prin discursul său, aprecierile acestuia, au fost necesare în contextul în care au fost făcute, în condițiile în care prin ideile transmise, de caracterizare a membrilor

comunității etnice prin asimilare cu populația mongolă, s-ar pune în discuție chiar negarea apartenenței etnice.

5.2.13.17. Astfel, Colegiul apreciază că discursul trebuie analizat în ansamblul său și nu prin reținerea doar a anumitor expresii care, luate de sine stătător, ar putea fi percepute drept afirmații jignitoare, important de reținut în acest sens fiind mesajul pentru unitate a tuturor cetățenilor români, îndemnul la solidaritate adresat tuturor cetățenilor aparținând atât comunității etnice maghiare, dar nu numai.

3. Conținutul declarațiilor

5.2.13.18. Declarațiile celui de-al doilea reclamat analizate în speța de față sunt: "... Pentru frații noștri care sunt acum după perdele, în case, și s-ar putea să scrâșnească din dinți. Vin cu un mesaj de înfrățire și nu spun vorbe în vânt. Frații noștri care vă credeți secui și maghiari în majoritatea voastră. Eu vă rog să vă uitați în oglindă, uitați-vă unii la alții și vedeți. Aveți fețe gălbejite, ochii oblici și părul negru și lins? Atunci sunteți mongoli și urmașii ai mongolilor. Dar uitați-vă bine că semănați foarte bine cu noi. Când vă uitați în oglindă și vedeți că nu sunteți cu am spus cu vedea fețe gălbejite ochii oblici și părul negru și lins. Cine a mai pomenit mongol cu ochi albaștri și părul blond? Treziți-vă și fiți mândri că sunteți urmașii, aveți aceeași strămoși ca și noi.

Aveți strămoși poporul cel mai viteaz, mai drept și religios din antichitate. N-o spunem noi, au spus-o istoricii antici. Spuneți că aveți drepturi pe acest pământ: sigur, aveți aceleași drepturi ca și noi pentru că avem aceiași strămoși, nu pentru că sunteți maghiari sau secui. Repet. Aveți drepturi asupra acestui pământ dar ca și noi, pentru că avem aceeași strămoși. Este un mesaj de înfrățire și ar trebui să vedem că suntem frați și avem același viitor."

4. Modalitatea de adresare

5.2.13.19. Cu toate că exprimarea folosită, prin anumite expresii (exp. "s-ar putea să scrâșnească din dinți"), nu este cea mai fericită întrucât poate ofensa membrii acestei comunități, totuși, declarația nu atinge o limită prin care să se încalce un alt drept fundamental într-o măsură atât de gravă, încât dreptul la libertatea de exprimare să devină secundar.

5.2.13.20. Una din principalele caracteristici ale democrației constă în posibilitatea pe care ea o oferă de a rezolva prin dialog, fără a se recurge la violență, problemele pe care le are de soluționat un stat, **chiar și atunci când acestea sunt extrem de dificile sau stânjenitoare, iar democrația se "hrănește" din libertatea de exprimare**". (ibidem, pct. 66).

5.2.13.21. Astfel, o ingerință a statului în această speță, prin constatarea și sancționarea faptei ca fiind o formă de discriminare, deci limitarea libertății de exprimare, ar constitui un exces, o limitare nejustificată, o măsură neproportională în raport cu pericolul social al faptei și cu scopul urmărit. **O ingerință a statului ar fi fost justificată dacă ar fi existat orice element de incitare expresă la ură pe criteriul apartenenței etnice.**

5.2.13.22. În hotărârile sale CEDO nu se bazează doar pe Convenție, se referă și la **Carta Națiunilor Unite** (paragraful 2 din *Preambul*, art. 1 alin. 3, art. 13 alin. 1, art. 55 lit. c și art. 76 lit. c), **Declarația universală a drepturilor omului** (art. 1, 2 și 7), **Convenția internațională privind drepturile civile și politice** (art. 2 alin. 1, art. 20 alin. 2, art. 26), **Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială**

(art. 4 și 5), **Recomandarea nr. R (97) 20 a comitetului de miniștri către statele membre cu privire la „discursul de ură”, Recomandarea de politică generală nr. 7 privind legislația națională referitoare la combaterea rasismului și a discriminării rasiale.**

5.2.13.23. De asemenea, în luarea deciziei, Colegiul director se raportează și la art. 30 din **Constituției României** care asigură libertatea de exprimare, și prevede, în același timp, și limitele acestei libertăți:

„(6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

(7) Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război, de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.”

5.2.13.24. În același sens, în ceea ce privește modalitatea de sancționare a nerespectării dreptului la demnitate, este important de reținut și **Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale** care atestă faptul că dreptul la demnitate este una dintre valorile supreme, iar lezarea acestui drept poate fi sancționată chiar și penal: *„Obiectul juridic al infracțiunilor de insultă și calomnie, prevăzute de art. 205 și, respectiv, art. 206 din Codul penal, îl constituie demnitatea persoanei, reputația și onoarea acesteia. Subiectul activ al infracțiunilor analizate este necircumstanțiat, iar săvârșirea lor se poate produce direct, prin viu grai, prin texte publicate în presa scrisă sau prin mijloacele de comunicare audiovizuale. Indiferent de modul în care sunt comise și de calitatea persoanelor care le comit — simpli cetățeni, oameni politici, ziariști etc. —, faptele care formează conținutul acestor infracțiuni lezează grav personalitatea umană, demnitatea, onoarea și reputația celor astfel agresați. Dacă asemenea fapte nu ar fi descurajate prin mijloacele dreptului penal, ele ar conduce la reacția de facto a celor ofenșați și la conflicte permanente, de natură să facă imposibilă conviețuirea socială, care presupune respect față de fiecare membru al colectivității și prețuirea în justa măsură a reputației fiecăruia. De aceea, valorile menționate, ocrotite de Codul penal, au statut constituțional, demnitatea omului fiind consacrată prin art. 1 alin. (3) din Constituția României ca una dintre valorile supreme.”*

5.2.13.25. Concluzionând, Colegiul director reiterează faptul că libertatea de exprimare constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și plurale. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice. **Exprimarea liberă a opiniilor și credințelor, chiar și a celor nepopulare sau atipice, reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabilă de dezvoltare.**

5.2.13.26. În nenumăratele decizii asupra libertății de exprimare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că acest drept **„acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și acele care șochează**

sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței, spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică”. (CEDO, Lingens c. Austriei,).

5.2.13.27. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, într-o formulă care este preluată aproape ca o clauză de stil în toată jurisprudența sa subsecventă în materie, că **“libertatea de exprimare, garantată de art.10 parag.1, constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din condițiile primordiale ale progresului societății și împlinirilor personale. Subiect al paragrafului 2 al Articolului 10, Libertatea de expresie include „nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență [de opinia publică] ori considerate inofensive, dar și pe acelea care ofensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică.”** (CEDO, între altele, Lingens vs. Austria, Oberschlick vs. Austria, Sunday Times vs. U.K., Observer și Guardian vs. U.K., Castells vs. Spania, Thorgeirson vs. Islanda, Jersild vs. Danemarca, Goodwin vs. U.K., De Haes și Gijels vs. Belgia, Dalban vs. România).

5.2.13.28. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fundamentat necesitatea protejării libertății de exprimare în primul rând pe valoarea pe care acesta o reprezintă ca mijloc pentru a asigura buna funcționare a unei societăți democratice.

5.2.13.29. Totuși, în speța de față, Colegiul director apreciază că nu se impune o interferență a statului în limitarea libertății de exprimare.

5.2.13.30. Pentru considerentele de mai sus, având în vedere obiectivul urmărit de reclamat, conținutul declarației, contextul în care a avut loc, Colegiul director constată că în speță nu s-au depășit limitele libertății de exprimare, astfel că faptele prezentate în petiție nu reprezintă discriminare potrivit prevederilor art. 2 alin. (1) și art. 15 din **O.G. nr. 137/2000**, republicată.

5.2.13.31. Totuși, este esențial de menționat ca atunci când astfel de exprimări au loc în public, trebuie să se evite provocarea de comentarii care pot răspândi și conduce la creșterea intoleranței. Colegiul îndeamnă reclamatul ca atunci când se exprimă în public să manifeste o responsabilitate și o atenție crescută, pentru a se evita în acest mod comentarii care pot răspândi și conduce la creșterea intoleranței.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință

COLEGIUL DIRECTOR

HOTĂRĂȘTE:

1. Admiterea excepției lipsei calității procesuale pasive a Instituției Prefectului Covasna;
2. Faptele prezentate în petiție nu reprezintă discriminare conform art 2 alin. 1 coroborat cu art. 15 al **O.G. nr. 137/2000**;
3. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii: —

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

BERTZI THEODORA – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

LAZĂR MARIA – Membru

Data redactării: 23.05.2017

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

Red.: C.M.I. și M.L.